

Declaració Universal dels Drets Humans

1 Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets, són dotats de raó i de consciència i cal que es comportin entre ells amb un esperit de fraternitat.

2 Tothom té tots els drets i llibertats que aquesta Declaració proclama sense distinció de cap mena, com és ara de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o altra, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició.

Hom no farà cap distinció fonamentada en la condició política, jurídica o internacional del país o territori del qual una persona depengui jurisdiccionalment, tant si és independent com si és sota administració fiduciària, no autònom o sotmès a qualsevol altra limitació de sobirania.

3 Tothom té dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat de la seva persona.

4 Ningú no serà sotmès a esclavitud o servatge: l'esclavitud i el tràfic d'esclaus són prohibits en totes llurs formes.

5 Ningú no serà sotmès a tortura ni a penes o tractaments cruels, inhumans o degradants.

6 Tothom té dret, a tot arreu, al reconeixement de la seva personalitat jurídica.

7 Tothom és igual davant la llei i té dret d'obtenir-ne igual protecció, sense distincions. Tothom té dret a igual protecció contra qualsevol discriminació que infringeixi aquesta Declaració i contra qualsevol inicitació a una tal discriminació.

8 Tothom té dret a un recurs efectiu davant els tribunals nacionals competents, contra aquells actes que violin els seus drets fonamentals reconeguts per la constitució o per la llei.

9 Ningú no pot ésser pres, detingut ni confinat arbitràriament.

10 Tothom té dret, en condicions de plena igualtat, a una audiència pública i equitativa davant un tribunal independent i imparcial, per tal que siguin determinats els seus drets i obligacions o bé examinada qualsevol acusació adreçada contra ell en matèria penal.

11 1. Tota persona acusada d'un delicte té dret que hom presumeixi la seva innocència mentre no sigui provada la seva culpabilitat, d'acord amb la llei i en un judici públic, en el qual hagi tingut totes les garanties necessàries per la seva defensa.

2. Ningú no serà condemnat per accions o per omissions que, quan foren comeses, no constitueixen un delicte segons el Dret nacional o internacional. Tampoc no serà imposada cap pena més greu a la que era aplicable quan l'acte delictiu fou comès.

12 Ningú no serà objecte d'intrusions arbitràries en la vida privada ni en la de la seva família, en el domicili ni en la correspondència, ni d'atacs contra el seu honor i la seva reputació. Tothom té dret a la protecció de la llei contra aquestes intrusions o aquests atacs.

13 1. Tothom té dret a circular lliurement i a escollir el lloc de residència dins el territori d'un Estat.

2. Tothom té dret a sortir de qualsevol país, àdhuc del propi, i a retornar al seu país.

14 1. En cas de persecució, tothom té dret a cercar asil, i a gaudir-ne, en altres països.

2. Aquest dret no podrà ésser invocat contra accions judicials originades veritablement per delictes comuns o per actes contraris als propòsits i principis de les Nacions Unides.

15 1. Tothom té dret a una nacionalitat.

2. Ningú no podrà ésser privat arbitràriament de la seva nacionalitat, ni del dret de canviar de nacionalitat.

16 1. A partir de l'edat núbil, l'home i la dona, tenen dret a casar-se i fundar una família sense cap restricció per raó de raça, nacionalitat o religió. Gaudiran de drets iguals respecte al matrimoni, durant el matrimoni i a la seva dissolució.

2. El matrimoni només podrà ésser contractat amb el lliure i ple consentiment dels futurs esposos.

3. La família és l'element natural i fonamental de la societat i té dret a la protecció de la societat i de l'Estat.

17 1. Tothom té dret a la propietat individualment i col·lectiva.

2. Ningú no podrà ésser privat arbitràriament de la seva propietat.

18 Tothom té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió; aquest dret inclou la llibertat de conviar de religió o de creença i també la llibertat de manifestar-les individualment i col·lectiva, en públic i en privat, mitjançant l'ensenyament, la pràctica, el culte i l'observança.

19 Tothom té dret a la llibertat d'opinió i d'expressió; aquest dret inclou la llibertat de sostenir opinions i de cercar, rebre i difondre informacions i idees, sense limitació de fronteres, per qualsevol mitjà de comunicació.

20 1. Tothom té dret a la llibertat de reunió i d'associació pacífiques.

2. Ningú no pot ésser obligat a pertànyer a una associació.

21 1. Tothom té dret a participar en el govern del seu país, directament o bé per mitjà de representants elegits lliurement.

2. Tothom té dret a accedir, en condicions d'igualtat, a les funcions públiques del seu país.

3. La voluntat del poble és el fonament de l'autoritat dels poders públics; aquesta voluntat serà expressada mitjançant eleccions periòdiques i honestes per sufragi universal i igual i per vot secret o per qualsevol altre procediment equivalent que garanteixi la llibertat de vot.

22 Tota persona, com a membre de la societat, té dret a la seguretat social i a obtenir, mitjançant l'esforç nacional i la cooperació internacional i segons l'organització i els recursos de cada estat, la satisfacció dels drets econòmics, socials i culturals indispensables per a la seva dignitat i per al lliure desenvolupament de la seva personalitat.

23 1. Tothom té dret al treball, a la lliure elecció del seu treball, a condicions equitatives i satisfactòries de treball, i a la protecció contra la desocupació.

2. Tothom té dret, sense cap discriminació, a un salari igual per a un treball igual.

3. Tothom qui treballa té dret a una remuneració equitativa i satisfactoria que li asseguri, a ell i a la seva família, una existència conforme amb la dignitat humana, i completada, si cal, amb altres mitjans de protecció social.

4. Tothom té dret a fundar sindicats i a afiliar-s'hi per a la defensa dels seus interessos.

24 Tothom té dret al descans i al lleure, i especialment, a una limitació raonable de les hores de treball i a vacances periòdiques pagades.

25 1. Tothom té dret a un nivell de vida adequat que li asseguri la salut i el benestar, a ell i a la seva família, incloent-hi l'alimentació, el vestit, l'habitatge, l'assistència mèdica i els serveis socials necessaris; i també té dret a la protecció en cas de desocupació, malaltia, invalidesa, viduitat, vellesa i en altres casos de pèrdua dels mitjans de subsistència per circumstàncies alienes a la seva voluntat.

2. La maternitat i la infantesa tenen dret a atencions i assistència especials. Tots els infants, nats dintre o fora del matrimoni, tenen dret a la mateixa protecció social.

26 1. Tothom té dret a l'educació. L'educació ha d'ésser gratuïta, si més no a l'ensenyament elemental i fonamental. L'ensenyament elemental ha d'ésser obligatori. La instrucció tècnica i professional haurà d'ésser generalitzada i els estudis superiors han d'ésser igualment accessibles a tothom, en funció dels mèrits respectius.

2. L'educació ha de tenir com a objectiu el ple desenvolupament de la personalitat humana i l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals. Ha de promoure la comprensió, la tolerància i l'omnistot entre totes les nacions i tots els grups ètnics o religiosos, així com el desenvolupament de les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.

3. Els pares tindran dret preferent a escollir el tipus d'educació que hom donarà a llurs fills.

27 1. Tothom té dret a prendre part lliurement en la vida cultural de la comunitat, a fruir de les arts i a participar en el progrés científic i en els beneficis que en resultin.

2. Tothom té dret a la protecció dels interessos morals i materials que li corresponguin per raó de les produccions científiques, literàries o artístiques de què sigui autor.

28 Tothom té dret que s'estableixi un ordre social i internacional en el qual els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració es facin plenament efectius.

29 1. Tothom té deures envers la comunitat només en la qual li és possible el lliure i ple desenvolupament de la personalitat.

2. En l'exercici dels drets i de les llibertats, tothom estarà subjecte només a les limitacions establertes per la llei amb l'única finalitat d'assegurar el reconeixement i el respecte dels drets i llibertats dels altres i de satisfer les justes exigències de la moral, de l'ordre públic i del benestar general en una societat democràtica.

3. Aquests deures i aquestes llibertats mai no podran ésser exercits en oposició als propòsits i principis de les Nacions Unides.

30 Res d'aquesta Declaració no podrà ésser interpretat en el sentit que impliqui que un Estat, un grup o a una persona tenen el dret d'empendre i desenvolupar activitats o dur a terme actes tendents a la destrucció de qualsevol dels drets i llibertats que hi són proclamats.

Text revisat pels Serveis de Revisió de Textos de l'Institut d'Estudis Catalans i lliurat al Parlament de Catalunya el 14 de maig de 1985